

T Á J É K O Z T A T Ó *

*az államháztartás központi alrendszerének
2015. október végi helyzetéről*

2015. november

---

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

138,4 milliárd forintos többlettel zárt október hónapban az államháztartás központi alrendszere. Ez egyfelől a korábban felfüggesztett több százmilliárdos uniós transzfer részbeni megérkezésének, másfelől pedig a megnövekedett adóbevételeknek köszönhető. Ezzel az államháztartás központi alrendszerének halmozott hiánya 816,2 milliárd forintra mérséklődött.

Október hónapban közel 233 milliárd forintnyi - többségében korábban elmaradt - uniós forrás érkezett meg bevételként a központi költségvetésbe. Az Európai Bizottság öt hónapos vita lezárását követően még szeptemberben oldotta fel az egyes operatív programok kifizetési felfüggesztését, így a hazánkat jogosan megillető összegek már a büdzsében is megjelenhettek.

Az államháztartás központi alrendszerének halmozott hiánya egy évvel korábban 809,6 milliárd forint volt. Az idei év októberéig bezárólag a központi költségvetés 893,5 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 41,9 milliárd forintos, az elkülönített állami pénzalapok pedig 35,4 milliárd forintos szufficittal zártak. A tavalyi évhez képest mintegy 570 milliárd forinttal magasabban alakultak az adóbevételek (társasági adó, általános forgalmi adó, jövedéki adó, személyi jövedelemadó, szociális hozzájárulási adó és járulékbévételek). Ez a hazai gazdaság teljesítményének és a gazdaság fehéritése érdekében meghozott kormányzati intézkedéseknek (on-line pénztárgépek, EKAER-rendszer) köszönhető. A magyar reformok működnek, a kiszámítható és felelősségteljes költségvetési politika pedig stabil keretet biztosít az ország gazdálkodásához.

Az uniós módszertan szerinti hiánycél 2015-re változatlanul a GDP 2,4%-a, amely – figyelembe véve a bevételek és kiadások éven belüli eloszlását és az október végi tényadatokat – továbbra is reálisan tartható.

Központi költségvetés

A központi költségvetés október végi halmozott bevételei közel 106 milliárd forinttal nagyobb összegben teljesültek az előző év azonos időszakához képest. Magasabb összeget tettek ki – többek között – a társasági adóból, az általános forgalmi adóból, a jövedéki adóból, a személyi jövedelemadóból származó bevételek, a költségvetési szervek bevételei, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok saját (hazai) bevételei, valamint az egyéb uniós bevételek is.

A központi költségvetés október végi halmozott kiadásai mintegy 28 milliárd forinttal teljesültek alacsonyabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában. A két év összehasonlítását befolyásolta az a tény is, hogy tavaly október végéig került sor a helyi önkormányzatok adósságkonszolidációja keretében 68,8 milliárd forint törlesztési célú támogatás kifizetésére. Mindezen felül elmaradtak az előző évitől a garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz, a helyi önkormányzatok támogatása, az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások, valamint az egyéb kiadások is. Az elmaradást mérsékelte viszont – többek között – a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásainak mintegy 276 milliárd forintos növekedése.

Kamatgyenleg

A kamatkiadások 2015. I-X. hónapban 909,3 milliárd forintot tettek ki, 102,8 milliárd forinttal kevesebbet, mint az előző év megfelelő időszakában, a kamatbevételek pedig 208,1 milliárd forintos szintet értek el, 73,9 milliárd forinttal kevesebbet az előző évinél. A nettó kamatkiadás (701,2 milliárd forint) így összességében 28,9 milliárd forinttal lett kevesebb az előző év azonos időszakához képest.

Társadalombiztosítási alapok

A társadalombiztosítási alapok 2015. október végi 41,9 milliárd forintos szufficitje a Nyugdíjbiztosítási Alap 42,7 milliárd forintos többletéből, valamint az Egészségbiztosítási Alap 0,8 milliárd forintos hiányából tevődik össze. A 2014. év I-X. hónapjában az alapok együttes többlete ennek mintegy 4,4-szerese volt. A különbség részben a bevételi oldalon jelentkezett, az alapok összes bevétele 49,9 milliárd forinttal alakult alacsonyabban az előző év azonos időszakához képest. Az elmaradás alapvetően a szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevétel növekedése következtében az előző év azonos időszakához képest jelentősen lecsökkent központi költségvetési támogatás (Egészségbiztosítási Alap) következménye. A kiadási oldalon viszont 2,3%-os növekedés következett be az egy évvel korábbi teljesítéshez képest. A kiadásokon belül a nyugdíjkiadások 63,6 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakának kiadásait, amely a 2015. január 1-jétől megvalósult nyugdíjemeléssel függ össze. Növekedtek továbbá a gyógyszertámogatásra, a gyermekgondozási díjra és a táppénzre fordított összegek is.

Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok I-X. havi 35,4 milliárd forintos többlete az előző év azonos időszakához képest kedvezőbb lett. Az alapok összes bevételei közel 48 milliárd forinttal, kiadásai pedig 45,8 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak az előző év azonos időszakához képest. A bevételek közül – többek között – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapot megillető hányadából és a szakképzési hozzájárulásból származó bevételei, valamint a Bethlen Gábor Alap bevételei lettek magasabbak. A kiadások közül elsősorban a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadása, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap és a Bethlen Gábor Alap kiadásai teljesültek magasabban az előző év azonos időszakához képest.

Az államháztartás központi alrendszerének október végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	2014. évi tény (1)	2014. I-X. hó tény (2)	tény=100 (2/1)	2015. évi törvényi módosított előirányzat (1)	2015. I-X. hó tény (2)	előirányzat=100 (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-816,6	-1 027,3	125,8	-841,4	-893,5	106,2
bevétel:	11 954,3	8 840,0	73,9	11 018,9	8 945,5	81,2
kiadás:	12 770,9	9 867,3	77,3	11 860,3	9 839,0	83,0
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	5,6	33,2	-	-51,0	35,4	-
bevétel:	471,3	372,4	79,0	491,4	420,4	85,6
kiadás:	465,7	339,2	72,8	542,4	385,0	71,0
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	8,0	184,5	-	0,0	41,9	-
bevétel:	5 032,8	4 192,7	83,3	4 935,4	4 142,8	83,9
kiadás:	5 024,8	4 008,2	79,8	4 935,4	4 100,9	83,1
EGYENLEG ÖSSZESEN	-803,0	-809,6	100,8	-892,4	-816,2	91,5
bevétel:	17 458,4	13 405,1	76,8	16 445,7	13 508,7	82,1
kiadás:	18 261,4	14 214,7	77,8	17 338,1	14 324,9	82,6

I.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK FŐBB JELLEMZŐI

A.

A BEVÉTELEK RÉSZLETES ÁTTEKINTÉSE

1. A **társasági adóból** a központi költségvetésben az év első tíz hónapjában 294,0 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszaka értékét 84,9 milliárd forinttal (40,6%-kal) haladta meg. A befizetések 25,4%-kal magasabban, míg a kiutalások 7,8%-kal alacsonyabban alakultak az előző évinél. A befizetések növekedését elsősorban a vállalatok nyereségének növekedése, a kiutalások csökkenését a kiutalási kérelmek alacsonyabb száma indokolja.

A **hitelintézeti járadék** jogcímen a központi költségvetésben október végéig 8,6 milliárd forint bevétel realizálódott, amely teljesítés 5,9 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakában befolyt bevételtől. Az alacsonyabb bevétel mögött az árfolyamgát rendszerének lezárása áll.

A **cégautóadóból** október végéig 30,6 milliárd forint bevétel teljesült, amely az előző év azonos időszakának értékét 0,2 milliárd forinttal haladta meg.

Az **energiaellátók jövedelemadója** címén az év első tíz hónapjában a központi költségvetésben 18,3 milliárd forint bevétel keletkezett, amely teljesítés

14,9 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának bevételénél. A növekedés háttérében törvényváltozás hatása (adóelőleg-fizetési kötelezettség előírása) áll.

Az **egyszerűsített vállalkozói adóból** az év I-X. hónapjában 62,3 milliárd forint bevétel teljesült. E bevétel 9,2%-kal maradt el a 2014. év azonos időszakának értékétől, melynek háttérében az eva hatálya alá tartozó adózók számának csökkenése áll.

Az **energiaadóból** 15,3 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek az év első tíz hónapjában, amely az előző év azonos időszakának értékét 3,2 milliárd forinttal haladta meg, melynek háttérében a befizetések növekedése és a kiutalások csökkenése áll.

A **környezetterhelési díj** mérlegsoron – a jóváírások és terhelések egyenlegeként – az I-X. havi adatok alapján 4,4 milliárd forint bevétel keletkezett, amely teljesítés 0,3 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának összegét.

Bányajáradék címén október végéig mintegy 30,5 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. A 2014. évi adatokhoz képest 24,9 milliárd forinttal volt alacsonyabb a befizetés, melynek háttérében a Brent kőolaj árának jelentős csökkenése áll.

A **játékadóból** az év első tíz hónapjában 28,1 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek, amely 0,1 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának befizetésénél.

Az **egyéb befizetések** mérlegsoron október végéig 17,1 milliárd forint volt a bevétel, ami az egy évvel korábbi, 18,5 milliárd forint összegű bevételtől 1,4 milliárd forinttal maradt el. Ezen a mérlegsoron a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által beszedett bírság- és pótlékbevételek szerepelnek.

Az **egyéb központosított bevételekből** október végéig összesen 332,1 milliárd forint bevétel teljesült, amely közel 57 milliárd forinttal haladta meg a tavalyi év azonos időszakát. E bevételek között jelennek meg az elektronikus útdíjból származó bevételek, a hulladéklerakási járulékok, a karkedvezmény-biztosítási járulékból származó bevételek, a rehabilitációs hozzájárulásból, a környezetvédelmi termékdíjakból, valamint a különféle bírságokból származó bevételek is. Ezen belül a legnagyobb tételt az elektronikus útdíj 118,2 milliárd forintot kitevő összege képviseli. A tavalyi évhez viszonyított többlet döntő részét az magyarázza, hogy 2015 januárjától az egyéb központosított bevételek mérlegsoron jelenik meg az időalapú útdíj is.

A **pénzügyi szervezetek** 2010-ben bevezetett **különadója** soron október végéig a központi költségvetésnek 112,4 milliárd forint bevétele származott, amely 0,7 milliárd forinttal magasabb a 2014. év azonos időszakának bevételénél.

A szintén 2010-ben bevezetett **egyes ágazatokat terhelő különadóból** 2015. I-X. hónapjában 278,1 millió forint bevétel származott. 2013. január 1-jétől az adónem megszűnt, de az áthúzódó pénzforgalmi hatás miatt még jelentkezett bevétel.

A **kisadózók tételes adója** mérlegsoron október végéig 44,2 milliárd forint bevétel teljesült, ami az egy évvel korábbi, 34,5 milliárd forint összegű bevételt 9,7 milliárd forinttal haladta meg. Az eltérés fő oka, hogy a bázishoz képest közel 31 ezer fővel emelkedett a kisadózók tételes adóját választó adóalanyok száma.

A **kisvállalati adó** jogcímen az év első tíz hónapjában 10,3 milliárd forint bevétel realizálódott, mely az előző év azonos időszakától 0,7 milliárd forinttal maradt el. Az elmaradás háttérében meghatározóan a 2015. január 1-jétől megváltozott előlegfizetésre vonatkozó szabályozás, kisebb részben az adózók számának csökkenése áll. 2015. január 1-jétől megszűnt a kisvállalati adózók havi előlegfizetési kötelezettsége, az adónem hatálya alá tartozó cégeknek egységesen negyedévente kell előlegkötelezettséget teljesíteniük.

A **közműadó** mérlegsoron október végéig 54,3 milliárd forint bevétel teljesült, ez a tavalyi összeget 0,9 milliárd forinttal haladta meg.

A **reklámadó** mérlegsoron október végéig 2,3 milliárd forint bevétel teljesült, ez a tavalyi összeget 1,0 milliárd forinttal haladta meg.

2. 2015. január-október hónapban a költségvetésnek 4522,7 milliárd forint bruttó **általános forgalmi adó** bevétele keletkezett, mely a 2014. évi bázisértéket (4260,7 milliárd forint) 262,0 milliárd forinttal (6,1%-kal) múlta felül. Ezen belül az önadózói (belföldi) befizetések összege 4218,8 milliárd forintot tett ki, mely a bázisértéket (3982,6 milliárd forint) 236,2 milliárd forinttal (5,9%-kal) haladta meg. A belföldi befizetések növekedése jellemzően a feldolgozóiparhoz és a kereskedelemhez köthető.

A korábbi, vámhatóság által beszedett bevételek utáni befizetések (összesen 303,9 milliárd forint, melyből 196,8 milliárd forint az import utáni és mintegy 107,1 milliárd forint a dohánytermékek utáni áfabefizetés) a bázishoz képest 25,9 milliárd forinttal (9,3%-kal) nőttek. A magasabb teljesülést a dohánytermékek utáni áfabefizetések 10,4 milliárd forintos (10,7%-os) és az importtermékek utáni befizetések 15,5 milliárd forintos (8,6%-os) növekedése eredményezte.

A kiutalások 1938,1 milliárd forintos összege 130,4 milliárd forinttal (7,2%-kal) növekedett a bázishoz (1807,7 milliárd forint) képest. Ennek háttérében elsősorban a befizetések növekedése áll, melynek következtében a magasabb befizetéseket magasabb visszaigénylések kísérték.

Mindezek alapján október végéig 2584,6 milliárd forint nettó általános forgalmi adó bevétel keletkezett, ami az egy évvel korábbi összeget (2453,0 milliárd forint) 131,6 milliárd forinttal (5,4%-kal) haladta meg. A növekedésben – a makrogazdasági tényezőkön túlmenően – szerepet játszottak a kormány gazdaságfehérítő intézkedései is (on-line pénztárgépek, EKAER-rendszer).

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első tíz hónapjában 818,5 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi összegnél 67,8 milliárd forinttal, 9%-kal magasabb. Az üzemanyagok esetében 474,4 milliárd forint jövedékiadó-bevétel keletkezett, amely 43,5 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki bevételénél. A befizetések növekedését elsősorban a gázolaj, másodsorban a benzin forgalmának bázisévhez mért növekedése magyarázza. A dohánygyártmányok jövedéki adója (267,9 milliárd forint) 23,8 milliárd forinttal volt magasabb a tavalyi év bevételénél. A magasabb teljesülés háttérében a dohánytermékek utáni kedvezőbb adójegy-elviteli adatok állnak, melyben szabályozóváltozás miatti készletezési hatások is szerepet játszottak. A szeszesitaloknál és egyéb termékeknél 76,2 milliárd forint összegű teljesítés történt, amely 0,5 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki összegnél.

A **regisztrációs adóból** az év első tíz hónapjában 17,9 milliárd forintos bevétel keletkezett a költségvetésnek, mely 114%-a a tavalyi év azonos időszaka teljesítésének. A növekedés háttérében a gépjármű forgalomba helyezések növekedése áll.

A **távközlési adóból** október végéig 45,7 milliárd forint bevétel származott a költségvetésnek, mely bevétel 0,7 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbi összegtől.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** mérlegsoron a költségvetésnek az év első tíz hónapjában 174,1 milliárd forint bevétel keletkezett, mely az előző év azonos időszakától 54,4 milliárd forinttal maradt el. Az alacsonyabb teljesülés háttérében a kincstár befizetéseinek – jogszabályváltozás miatti – csökkenése áll, melyet részben kompenzált a pénzforgalmi szolgáltatók magasabb befizetése.

A **biztosítási adóból** október végéig 24,9 milliárd forint bevétel keletkezett, mely 0,9 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi összeget.

3. A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétel az év I-X. hónapjában 1396,5 milliárd forint volt, amely az 1477,1 milliárd forintos bruttó befizetés és a 80,6 milliárd forintos kiutalás egyenlegként képződött. Ez a bevétel 77,9 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések 93,7 milliárd forinttal (6,8%-kal), míg a kiutalások 15,8 milliárd forinttal (24,4%-kal) nőttek. A befizetések emelkedésének háttérében elsősorban a versenyszektor bérfiáramlásának növekedése áll.

Az **illetékbecfizetések** – a 2014. év első tízhavi bevételéhez viszonyítva 11,9%-kal, 11,8 milliárd forinttal magasabb – összege 111,2 milliárd forintot tett ki. A nagyobb teljesülés háttérében az előző év azonos időszakához viszonyított magasabb összegű befizetések állnak.

A **gépjárműadóból** október végéig 40,6 milliárd forint bevétel keletkezett a központi költségvetésnek. Az önkormányzati feladatok és azok ellátását biztosító források szabályozásának 2013. évi változása eredményeként az önkormányzatok által beszedett gépjárműadó 60%-át átutalják a központi költségvetésbe.

4. 2015 első tíz hónapjában a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 1434,3 milliárd forintot tettek ki, mely 5,8%-kal magasabb a 2014. január-október havi bevételnél (1355,2 milliárd forint). Az intézmények érintett időszak bevételei közül az alábbi tételek emelhetők ki: 828,9 milliárd forintot az államháztartáson belülről jövő működési célú támogatások, 201,9 milliárd forintot az államháztartáson belülről jövő felhalmozási célú támogatások, 103,5 milliárd forintot a közhatalmi, 244,7 milliárd forintot a működési bevételek tettek ki. A fennmaradó részt a felhalmozási bevételek, a működési és felhalmozási célú átvett pénzeszközök, illetve az azonosítás alatt álló bevételek alkották.
5. A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevétele** 2015. január-október hónapban 119,3 milliárd forint volt, ami 41,2 milliárd forinttal magasabb az előző év azonos időszakához képest (2014-ben 78,1 milliárd forint).
6. A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei** között az **EU támogatás** a 2015. év első tíz hónapjában 731,4 milliárd forint volt, amely 30,1%-al (315,1 milliárd forinttal) kevesebb, mint tavaly ugyanebben az időszakban. Kiemelhető azonban, hogy 2015. október hónapban már 232,8 milliárd forintnyi uniós bevétel érkezett, amely jelentősen, 92,0 milliárd forinttal haladta meg az előző évi októberi bevételeket. 2015. január-október hónapban a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (a továbbiakban: NSRK) operatív programjainál 596,0 milliárd forint bevétel keletkezett, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program sorain pedig 118,2 milliárd forint összegben teljesült bevétel.
7. A **központi költségvetési szervektől származó befizetések** összege 2015. január-október hónapban 20,1 milliárd forint volt, amely 4,0 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év azonos időszakának befizetéseéhez képest (2014-ben 24,1 milliárd forint). Ebből az első tíz hónapban 18,6 milliárd forintot tett ki a költségvetési törvény 9. §-ában a kizárólag saját bevételből gazdálkodó intézmények részére tételesen előírt befizetési kötelezettség teljesítése. A fennmaradó összeg elsősorban a 2015. évi költségvetési törvény 9. § (8) bekezdésében előírt befizetési kötelezettség – a Munkahelyvédelmi Akcióval összefüggésben a szociális hozzájárulásiadó-változásból eredő kiadási megtakarítás befizetése a központi költségvetési szervek által – teljesítéséből származik.
8. Az **elkülönített állami pénzalapok befizetése** címen a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap az I-X. hónapban 10,0 milliárd forintot teljesített, ezzel eleget tett az ez évi kötelezettségének.
9. A **helyi önkormányzatok befizetései** címen 2015. október végéig a teljesítés 13,5 milliárd forint volt, ami 5,6 milliárd forinttal alacsonyabb, mint az előző év azonos időszakában. Ez a sor tartalmazza a tárgyévet megelőző évi önkormányzati elszámolások alapján, a kincstári felülvizsgálat, illetve az ÁSZ ellenőrzése során megállapított, jogtalanul igénybe vett és a tárgyévben a központi költségvetésbe visszafizetett hozzájárulások és támogatások összegeit, valamint ezek igénybevételei, kiegészítő és késedelmi kamatát, a

Munkahelyvédelmi Akcióval összefüggő befizetéseket, továbbá a köznevelési intézmények működtetésével kapcsolatos önkormányzati befizetéseket.

10. Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** első tízhavi összege 68,0 milliárd forint volt, amelynek mintegy 60%-át (41,2 milliárd forint) a hasznosítási bevételek adták. Ezen belül a legnagyobb összeg (30 milliárd forint) az osztalékfizetésekből származik. Az értékesítési bevételek összege október végéig 24,9 milliárd forint volt, ennek meghatározó tétele az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek értékesítési bevétele (közel 20 milliárd forint) volt. A 2015. október végi halmozott bevétel 11,1 milliárd forinttal alacsonyabb a tavalyinál, az elmaradás nagyságrendjét egy 2014. júliusi egyszeri bevétel (tőke kivonás) adja.
11. A költségvetés **kamatbevételei** 2015. I-X. hónapjában 208,1 milliárd forintot tettek ki. A forintban fennálló követelések 208,8 milliárd forint összegű kamatbevételt eredményeztek a költségvetésben. Ebből az MNB a Kincstári Egységes Számla (KESZ) után 6,4 milliárd forintot fizetett. A fennmaradó rész döntően a hiányt finanszírozó és adósságmegújító államkötvények után származott. A devizában fennálló követelésekből nem volt kamatbevétel, a negatív kamatlábak következtében 0,7 milliárd forint kiadás keletkezett. A tárgyidőszaki bevételek összege alacsonyabb (73,9 milliárd forinttal) az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami alapvetően két tényezőre vezethető vissza: a forintban fennálló követelések kamatbevétele 71,2 milliárd forinttal, a devizában fennálló követelések kamatbevétele 2,7 milliárd forinttal lett alacsonyabb a tavalyinál.
12. Az **egyéb bevételek** összege október végéig 30,5 milliárd forintot tett ki, mely már most több mint háromszorosa az éves előirányzatnak. A túlteljesülés fő oka, hogy az előző évi – elsősorban kötelezettségvállalással nem terhelt – maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatban pótelőirányzat ellensúlyozása címen 16,8 milliárd forint került elszámolásra az egyéb bevételek között.
13. Az **egyéb uniós bevételeken** belül 2015. október végéig a behajtott vámbevételek és cukorágazati hozzájárulások Magyarországot illető 25%-aként 11,3 milliárd forint realizálódott, amely az előirányzat 101,2%-a, míg az uniós támogatások utólagos megtérüléseként 15,6 milliárd forint (36,1%) folyt be a központi költségvetésbe.

B.

A KIADÁSOK JOGCÍMENKÉNT

1. Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első tíz hónapjában 283,8 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 7,2%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. Az eltérés döntően a helyközi személyszállítási közszolgáltatások korábbi költségtérítései elszámolásához kötődő, valamint az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítéséhez kapcsolódó magasabb mértékű kifizetésekre vezethető vissza. Az érintett

költségtérítési előirányzatok nagyobb mértékű időszakos folyósítása azzal magyarázható, hogy az elmúlt évhez mérten magasabb összegű előirányzatok terhére történt meg a kiadások teljesítése, míg az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítése esetében a magasabb összegű kifizetés a támogatási programhoz kapcsolódóan az Eximbank Zrt. kibővült termékkörének megnövekedett támogatási igényével indokolható. Továbbá a helyközi személyszállítás, valamint a vasúti pályahálózati működtetés tárgyevi költségtérítése kapcsán jelentkező folyósítások magasabb összege a szerződéses havi ütemezések kifizetéseinek évek közötti eltéréseiből, illetve az érintett előirányzatok összegének év közbeni megemeléséből fakad.

2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 136. § (4) bekezdése értelmében a magyar állam évente közszolgálati hozzájárulást fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. Az állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap pénzforgalmi számlájára. Ennek értelmében a **közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása** címről az év I-X. hónapjában 58,2 milliárd forint kifizetés történt.
3. A **szociálpolitikai menetdíj-támogatásra** fordított kiadások az év első tíz hónapjában 80,7 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 4,5%-kal maradt el az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékétől. Az eltérés az alacsonyabb mértékű közlekedési szolgáltatói igénylésekre vezethető vissza.
4. A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások 2015 első tíz hónapjában 84,5 milliárd forintot tettek ki, ami 14,6%-kal alacsonyabb a 2014. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés legfőbb oka, hogy 2015. február 1-jével a devizahitel-adósok tartozásállományát forintosították. További eltérés a tavalyi évhez képest egyrészt a 2015. július 1-jétől bevezetett családi otthonteremtési kedvezmény, másrészt olyan egyéb tényezők együttes hatása is befolyásolja a mérleget, mint az árfolyam és a referenciahozamok, valamint az egyes konstrukciót igénybe vevők létszámának változása.
5. A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** (a továbbiakban: NCSSZA) a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A családi támogatásokra 2015. I-X. hónapban összesen 347,8 milliárd forintot fordítottak, amely a 2014. évi október végi kiadásoktól 3,8 milliárd forinttal maradt el. Ebből 2015. I-X. hónapban a családi pótlékra összesen 269,2 milliárd forintot, a gyermekgondozási segélyre 52,6 milliárd forintot, a gyermeknevelési támogatásra 10,1 milliárd forintot, az anyasági támogatásra pedig 4,8 milliárd forintot fizettek ki. Az életkezdési támogatásra kifizetett összeg a vizsgált időszakban megközelítette a 4,8 milliárd forintot. A korhatár alatti ellátásokra 2015. október végéig 115,0 milliárd forintot folyósítottak, szemben az előző év azonos időszakában e célra kifizetett 147,0 milliárd forinttal. Ebből korhatár előtti ellátásra és balettművészeti

életjáradékra 47,7 milliárd forintot fordítottak, a szolgálati járandóságra kifizetett összegek pedig 67,3 milliárd forintot tettek ki. A csökkenés döntő részben a korhatár előtti ellátásoknál következett be, tekintettel arra, hogy az érintettek időközben betöltötték a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt, így teljes jogú öregségi nyugdíjra lettek jogosultak. (Ezen létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (1,8%) a hatását.) 2015. I-X. hónapban a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra kifizetett összegek (109,8 milliárd forint) több mint kétszeresét tették ki az egy évvel korábbi kiadásoknak. 2015. januártól az NCSSZA kiadásai között jelenik meg a járási szociális feladatok ellátása, amely az ápolási díj és az időskorúak járadéka mellett márciustól a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az újonnan bevezetett egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás forrását is tartalmazza. Ezen ellátásokra az év első tíz hónapjában összesen 56,6 milliárd forintot fordítottak. A különféle jogcímen adott térítések 2015. I-X. hónapban 20,2 milliárd forintot tettek ki, amely a tavalyi évi teljesítéstől 0,7 milliárd forinttal maradt el. A térítéseken belül a legnagyobb összeget, 14,3 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki.

6. **A költségvetési szervek kiadásai** 2015. január-október hónapban 3372,5 milliárd forintot tettek ki, amely 4%-kal magasabb az előző év azonos időszakában teljesült kiadásokhoz képest (3244,3 milliárd forint). Az intézmények teljesítéséből 2015,9 milliárd forint a személyi juttatásokra, szociális hozzájárulási adóra és munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg. 2015. július 1-jétől átlagosan 30%-os illetményemelésre került sor a rendvédelmi és a honvédelmi életpályák hatályba lépésével, illetve 5%-os emelésben részesültek az ezekben az ágazatokban foglalkoztatott közalkalmazottak is. A szociális ágazatban (decemberig tartó) bérkiegészítésre került sor 2015. július 1-jével. Ezen időszakban dologi kiadásokra 995,7 milliárd forintot, beruházásokra pedig 203,0 milliárd forintot fordítottak. A fennmaradó részt alapvetően a felújítások, az ellátottak pénzbeli juttatásai, az egyéb működési és felhalmozási célú kiadások alkották.
7. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak** 2015. évi első tízhavi teljesítése 970,9 milliárd forintot tett ki, amely 12,8%-kal magasabb, mint az előző év azonos időszakában keletkezett összeg (a 2014. évben 860,4 milliárd forint). Ezen időszak teljesítéséből az alábbi nagyobb tételek emelhetők ki: 257,3 milliárd forint kifizetés normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás és tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humán szolgáltatások támogatása), 91,5 milliárd forint kifizetés az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról, 72,1 milliárd forint kifizetés az FM „Folyó kiadások és jövedelemtámogatások” törvénysorról, 52,0 milliárd forint kifizetés az NFM „Közúthálózat fenntartás és működtetés” törvénysorról, 26,5 milliárd forint folyósítása a megváltozott munkaképességűek támogatására, továbbá 18,1 milliárd forint kifizetés a KKM „Beruházás ösztönzési célelőirányzat” törvénysorról.

8. Az év első tíz hónapjában a **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásai**ból a kedvezményezettek részére összesen 1909,4 milliárd forint összegű kifizetés történt, amely 16,9%-kal (276,1 milliárd forinttal) több, mint a 2014. év azonos időszakában. A jelentős, közel 2000 milliárd forintos kifizetés oka az, hogy a 2007-2013-as programozási időszak operatív programjai esetében az idei évben be kell fejezni a projekteket, így a fennmaradó teljes támogatási összeget a kedvezményezetteknek még idén el kell költeniük. Az uniós kiadási előirányzatokon belül az NSRF sorai 1702,8 milliárd forintban teljesültek. Az operatív programok közül a Közlekedés Operatív Program (511,0 milliárd forint), valamint a Környezet és Energia Operatív Program (442,4 milliárd forint) teljesítettek a legjobban. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program sorain a 2015. év első tíz hónapjában 157,5 milliárd forint összegben teljesült kiadás.
9. Az **elkülönített állami pénzalapok támogatása** címen az I-X. havi adatok alapján 118,3 milliárd forint került átutalásra a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap részére.
10. A **Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz** címen az év első tíz hónapjában összesen 468,6 milliárd forint támogatás került átutalásra, amely majdnem teljes egészében az Egészségbiztosítási Alapot illette meg. Az Egészségbiztosítási Alapnak járulék címen átadott pénzeszköz 311,9 milliárd forintot tett ki, amely kismértékben magasabb a tavalyi év azonos időszakában juttatott összegnél (308,7 milliárd forint). Ez a hozzájárulás a biztosítási jogviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkezők (nyugellátásban részesülők, kiskorúak, felsőfokú tanulmányokat folytatók stb.) után fizetett egészségügyi szolgáltatási járulék forrásául szolgál. Az Egészségbiztosítási Alap a rokkantsági, rehabilitációs ellátások részbeni fedezetére idén október végéig 131,5 milliárd forint támogatásban részesült, szemben az előző év azonos időszaka 282,2 milliárd forintos költségvetési hozzájárulásával. 2015. január-október hónapban az Egészségbiztosítási Alap kiadásainak támogatására szolgáló pénzeszközátadás 25,0 milliárd forintot tett ki, 66,5 milliárd forinttal elmaradva a tavalyi évi I-X. havi összegtől. A fennmaradó részt a társadalombiztosítási alapoknak az igazgatási szerveiknél foglalkoztatottak kompenzációjára, a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadásaira, valamint a Nyugdíjbiztosítási Alap központi hivatali szerve részére, kormányhatározat alapján, a kormányzati integrációval összefüggésben átutalt költségvetési támogatás tette ki.
11. A **helyi önkormányzatok támogatása** 2015. október végéig összesen 521,8 milliárd forintban teljesült, amely 49,6 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év azonos időszakához viszonyítva. A helyi önkormányzatok 2015. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 656,0 milliárd forint állami támogatást biztosít, amely a 2014. évi támogatástól mintegy 59,9 milliárd forinttal marad el (ennek döntő részét a segélyezési ellátások járási hivatalokhoz történő áttelepítése okozza). Az október végi jelentősebb tételek a következők:

- a helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása címről 452,6 milliárd forint, ezen belül:
  - = a helyi önkormányzatok működésének általános támogatása alcímen 127,0 milliárd forint,
  - = a települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatására 138,5 milliárd forint,
  - = a települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatására 160,7 milliárd forint,
  - = a települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatására 26,4 milliárd forint;
- a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatására 50,0 milliárd forint, ezen belül:
  - = a működési célú költségvetési támogatás 8,9 milliárd forint,
  - = a felhalmozási célú költségvetési támogatás 24,4 milliárd forint,
  - = az önkormányzati fejezeti tartalék 13,0 milliárd forint,
  - = a vis maior támogatás címről 3,7 milliárd forint;
- a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2015. évi kompenzációjára 7,6 milliárd forint;
- további új jogcímekre 11,6 milliárd forint

kifizetés történt.

12. A **támogatás az önkormányzati adósságok törlesztéséhez** kiadási tételről a 2015. év első tíz hónapjában nem történt kifizetés.
13. A **kamatkiadásokra** 2015. I-X. hónapjában 909,3 milliárd forintot fordított a költségvetés. A forintban fennálló adósság 635,3 milliárd forint összegű kamatterhének döntő részét az államkötvények után fizetendő 542,8 milliárd forintos és a kincstárjegyek után fizetendő 74,4 milliárd forintos terhek jelentették. A kamatkiadások további része kötődött a devizában fennálló adóssághoz, 274,0 milliárd forinttal terhelve a költségvetést. Ennek nagyobb része (239,9 milliárd forint) a devizakötvények kamatához kapcsolódik. A devizahitelek kamata 34,1 milliárd forintot tett ki. A kamatkiadások az előző év azonos időszakához viszonyítva 10,2%-kal csökkentek.
14. A **társadalmi önszerveződések támogatása** kiadási tétel magában foglalja a pártok és pártalapítványok működésének támogatására szolgáló összegeket. A mérlegsorról az év I-X. hónapjában 3,8 milliárd forint kifizetés történt.
15. A **kormányzati rendkívüli kiadások** mérlegsoron október végéig 3,3 milliárd forint kiadás teljesült. Ezen belül pénzbeli kárpótlásra 1,2 milliárd forintot, az 1947-es párizsi békeszerződésből eredő kárpótlásra 2,1 milliárd forintot fizettek ki.
16. Az **állam által vállalt kezesség érvényesítése** 2015. október végéig 9,1 milliárd forint kiadást jelentett, melyből 6,3 milliárd forint volt a kkv-szektor és az agrárszektor finanszírozását segítő állami viszontgaranciák kiadása, amely nagyrészt a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezesi ügyleteihez vállalt

viszontgaranciák teljesítéséből származott. A kazah BTA Bank fizetéseképtelensége miatt érvényesített, valamint kisebb összegű, állami háttérű Mehib-biztosítások esedékes fizetési kötelezettségeként 1,6 milliárd forint kiadás merült fel. A további kifizetések (1,2 milliárd forint) az ún. lakáskezesekhez kötődő kezességek érvényesítéséből, valamint a takarékbetétekből eredő állami kezességek fizetési kötelezettségeiből adódtak. A 2015. évi adatok mintegy 40%-kal kedvezőbb képet mutatnak az egy évvel korábbi időszakhoz képest. Összetétele ugyanakkor az egy évvel korábbi adatokhoz hasonló annyiban, hogy továbbra is a kkv-szektorhoz és a lakáskezesekhez köthető a beváltások döntő része.

17. Az **egyéb kiadások** összege október végéig 71,4 milliárd forint volt, mely 38,6 milliárd forinttal maradt el a tavalyi év azonos időszakától. Ennek fő oka, hogy idén január elsejétől megszűnt az ÁKK Zrt. tranzakciósilleték-fizetési kötelezettsége. A kiadásokon belül a legnagyobb tételt az adósságszolgálati járulékos kiadásokra kifizetett 35,9 milliárd forint jelentette. Ezenfelül a nemzetközi elszámolások kiadásaiként október végéig 13,8 milliárd forintot fizetett a költségvetés. E kifizetések hazánk nemzetközi szervezetekben való tagságával kapcsolatos tagdíjbefizetésekből származnak.
18. A **hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérlegsoron az év első tíz hónapjában teljesített összeg 233,8 milliárd forint volt, amely az előirányzat 79,1%-a.
19. Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** első tízhavi összege 146,6 milliárd forint volt, amelynek közel 60%-át (85,6 milliárd forintot) a felhalmozási jellegű kiadások teszik ki. Ez alapvetően egyrészt a társaságalapítások és tőkeemelések együttesen 44,6 milliárd forintos tételét, másrészt az ingatlanberuházási és -vásárlási jellegű kiadások 40,5 milliárd forintos összegét foglalja magában. Ez utóbbin belül 30,3 milliárd forint a Nemzeti Eszközkezelő ingatlanvásárlásainak, 4,2 milliárd forint a FINA ingatlanfejlesztéseinek fedezetét biztosította. A vagyonszármazások további részén belül meghatározó az állami tulajdonú társaságok támogatására fordított 19,3 milliárd forint. Az ez évi kiadások 23,3 milliárd forinttal maradtak el egy évvel korábbtól, mely eltérés döntően a tavaly szeptemberben lezajlott MKB-vásárlás 17,1 milliárd forintos tételével magyarázható.

II.

ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK

1. Az egyenleg alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok I-X. havi többlete 35,4 milliárd forint lett. Az egyenleg a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap 12,1 milliárd forintos, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 2,9 milliárd forintos, a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapja 4,4 milliárd forintos, a Bethlen Gábor Alap 1,4 milliárd forintos, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 10,2 milliárd forintos, a Nemzeti Kulturális Alap 4,4 milliárd forintos többletéből alakult ki. Az elkülönített állami pénzalapok I-X. havi egyenlege az előző év azonos időszakához képest kedvezőbb lett.

2. A bevételek alakulása

Az alapok összes bevételei közel 48 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak. A bevételek közül – többek között – a Nemzeti Foglalkoztatási Alap egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapot megillető hányadából és a szakképzési hozzájárulásból származó bevételei, valamint a Bethlen Gábor Alap bevételei lettek magasabbak az előző év azonos időszakához képest.

3. A kiadások alakulása

Az alapok összes kiadásai 45,8 milliárd forinttal magasabb összegben alakultak. A kiadások közül elsősorban a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadása, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap és a Bethlen Gábor Alap kiadásai teljesültek magasabban az előző év azonos időszakához képest.

III.

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAINAK GAZDÁLKODÁSA

NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az alap költségvetése az év első tíz hónapját többlettel zárta, melynek összege 42,7 milliárd forint volt. A bevételek 84,2%-át, a kiadások 82,8%-át tették ki az éves előirányzatnak. Tavaly ugyanezt az időszakot az alap 149,6 milliárd forintos többlettel zárta.

2. A bevételek alakulása

Október végén az alap bevételeinek összege 2546,1 milliárd forintot tett ki. Az előző év ugyanezen időszakában a bevételek összege 2592,0 milliárd forint volt, az akkori előirányzat 82,9%-a.

A bevételek legnagyobb részét képező szociális hozzájárulási adóból és járulékokból 2517,2 milliárd forint származott, ami az éves előirányzat 84%-a. Az előző évben 2563,8 milliárd forint volt az ezen a jogcímen képződött bevétel. A két időszak összehasonlításánál figyelembe kell venni, hogy 2015. január 1-jétől megváltozott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya a társadalombiztosítás két pénzügyi alapja között, így a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése 96,3%-ról 85,46%-ra módosult.

Az egyéb járulékok és hozzájárulások összege 11,7 milliárd forint volt, ami 0,3 milliárd forinttal maradt el az egy esztendővel korábbi értéktől. Idén ebbe a körbe a megállapodás alapján fizetők járulékai és az egyszerűsített foglalkoztatás utáni befizetés tartozik, míg az előző évben ide tartozott az NFA általi megtérítés is.

A késedelmi pótlék és bírság összege 8,3 milliárd forintot tett ki, ami az éves előirányzat 69%-a. A bázisidőszakban a kérdéses bevétel 9,8 milliárd forint (83,1%) volt.

3. A kiadások alakulása

Januártól októberig az alap kiadásainak összege 2503,4 milliárd forint volt, ami az előirányzat időarányos részénél valamivel alacsonyabb (82,8%). Az összehasonlított időszakban 2442,3 milliárd forint volt a teljesítés, az akkori előirányzat 78,3%-a.

A nyugellátásokra fordított összeg 2491,4 milliárd forint volt, ami az előirányzat 82,8%-ának felel meg. Az előző év azonos időszakához viszonyított növekedés 63,6 milliárd forintot tett ki. A nyugdíjkiadások tartalmazzák a költségvetési törvényben előírt, a 2014. december 31-ig megállapított ellátásokra vonatkozó 1,8%-os mértékű emelés hatását.

A nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek kiadásaira fordított összeg 9,2 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 87%-a. 2014 azonos időszakában az erre a célra fordított kiadás szintén 9,2 milliárd forint volt.

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az alap az I-X. hónapot 0,8 milliárd forint deficittel zárta. Egy évvel korábban az alap költségvetési pozíciója 34,9 milliárd forint többletet mutatott.

2. A bevételek alakulása

Az október végéig befolyt összes bevétel 1596,7 milliárd forintot tett ki. Ez a bevételi főösszeg 83,6%-a, és 4,0 milliárd forinttal kisebb az egy évvel korábbi értéknél.

A szociális hozzájárulási adó Egészségbiztosítási Alapot megillető része és a járulékok együttes összege 828,3 milliárd forint volt, a teljesítés az időarányos mértéket meghaladta (83,9%). Ezen bevételek az előző év azonos időszakának értékét 44,1%-kal, 253,3 milliárd forinttal haladták meg.

Az egyéb járulékokból és hozzájárulásokból a tárgyalt időszakban 40,6 milliárd forint bevétel keletkezett, amely 3,2 milliárd forinttal haladta meg a bázisidőszak összegét.

Az egészségügyi hozzájárulás címen 140,1 milliárd forint bevételhez jutott az alap. A teljesítés az időarányosnál több, az éves előirányzat 86,6%-a. Az előző év azonos időszakához képest 8,4%-kal, 10,9 milliárd forinttal több hozzájárulás került befizetésre.

A bevételek 29,6%-át jelentő 472,9 milliárd forint költségvetési támogatás és térítés az előző évben átadott összeg 61,9%-a. Október végéig a járulék címen átvett pénzeszköz összege 311,9 milliárd forint, a rokkantsági, rehabilitációs ellátások részbeni fedezetére átvett összeg 131,5 milliárd forint, míg a tervezett pénzeszközátvételé 25,0 milliárd forint volt. A fennmaradó részt az egészségügyi feladatok ellátásával kapcsolatos hozzájárulás tette ki.

Az egyéb bevételek összege 111,6 milliárd forintot tett ki, amely az előirányzat 85,9%-a, és 19,1 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának bevételét. Az ide tartozó bevételek közül a baleseti adóból 22,8 milliárd forint, a népegészségügyi termékadóból 23,3 milliárd forint bevétel származott. A két adónem tekintetében a vizsgált időszak teljesítése összességében 9,5 milliárd forinttal haladta

meg az egy évvel korábbi értéket. Ebben a bevételi csoportban szereplő gyógyszergyártói és -forgalmazói befizetés összege 54,6 milliárd forintot tett ki, amely az előző év azonos időszakát 6,2 milliárd forinttal haladta meg.

3. A kiadások alakulása

Az alap kiadásai október végéig 1597,5 milliárd forintot tettek ki, amely a kiadási főösszeg 83,6%-a.

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásokra 468,3 milliárd forintot fordított, amely a tervezett előirányzat 82,8%-a. A rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadások nagysága 266,2 milliárd forint volt, amely 14,4 milliárd forinttal maradt el a 2014. év azonos időszakának értékétől. A pénzbeli ellátások közé tartozó gyermekgondozási díjra 94,2 milliárd forintot, táppénzre 62,5 milliárd forintot fordított az alap. Mindkét ellátás esetében a vizsgált időszak teljesítése meghaladta az egy évvel korábbi értéket (a gyermekgondozási díj 7,8 milliárd forinttal, a táppénz pedig 7,6 milliárd forinttal).

A természetbeni ellátások legnagyobb kiadási előirányzatát képező gyógyító-megelőző ellátásra kifizetett I-X. havi összeg 777,1 milliárd forintot tett ki, az összehasonlított időszak értéke pedig 771,3 milliárd forint volt.

A gyógyszer támogatásra fordított kiadás 267,2 milliárd forint volt, amely 17,5 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét. Gyógyászati segédeszköz támogatásra október végéig 48,4 milliárd forint kifizetés történt, a bázisidőszakhoz viszonyított többlet 2,3 milliárd forintot tett ki.

Az alapkezelő (OEP) I-X. havi működési kiadásai 7,9 milliárd forintot tettek ki, a teljesítési arány 89,7%. A bázisidőszakban az erre a célra felhasznált összeg (8,0 milliárd forint) minimálisan magasabb az idei értéknél.

IV.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

A. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága október végéig 1218,4 milliárd forinttal növekedett, amit négy – egymást részben ellensúlyozó – tényező eredményezett. Az első tényező a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás - beleértve a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokat – 1506,4 milliárd forint értékben, ami főként a költségvetés éves hiányát és részben a devizalejáratokat finanszírozza. A második tényező a deviza-keresztárfolyamok jelentős változása, ami az állam partnerkockázatát csökkentő mark-to-market betétállományokat növelte 434,6 milliárd forint összegben. A harmadik – előbbiekkal ellentétes hatású – tényező a nettó devizalejárat 591,2 milliárd forint értékben. A negyedik – szintén csökkentő hatású – tényező a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett erősödése, ami miatt az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értéke 131,4 milliárd forinttal csökkent.

Az előzetes adatok szerint október végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbi táblázat szerint alakult:

(Mrd Ft)	2014		2015		Változás	
	záró	%	október	%	Mrd Ft	százalékpont
Forint	14 612,0	61,2	16 118,4	64,2	1 506,4	3,0
Hitel	623,3	2,6	679,9	2,7	56,6	0,1
Államkötvény	9 989,0	41,8	10 839,5	43,2	850,5	1,4
Lakossági állampapír	2 411,1	10,1	3 237,4	12,9	826,3	2,8
Diszkontkincstárjegy	1 588,6	6,7	1 361,7	5,4	-227,0	-1,3
Deviza	8 957,9	37,5	8 235,3	32,8	-722,6	-4,7
Összesen	23 569,9	98,7	24 353,7	97,0	783,8	-1,7
Egyéb kötelezettségek	311,2	1,3	745,8	3,0	434,6	1,7
Mindösszesen	23 881,1	100,0	25 099,5	100,0	1 218,4	0,0

A **költségvetés forintadóssága** október végéig 1506,4 milliárd forinttal nőtt, és 16 118,4 milliárd forintot ért el.

A **forinthitelek állománya** a vizsgált időszakban egyrészt a 213,4 milliárd forint értékű, nemzetközi fejlesztési intézetektől projektfinanszírozási célú hitellehívás, másrészt a 22,3 milliárd forint értékű, MÁV-tól történő és az 52,3 milliárd forint értékű, BKV-tól történő forinthitel-átvállalás következtében nőtt, a 231,5 milliárd forint törlesztés következtében csökkent, így összességében 56,6 milliárd forinttal növekedett. A központi költségvetés forinthitel állománya október végén 676,9 milliárd forint értékű külföldi hitelező felé és 3,0 milliárd forint belföldi hitelező felé fennálló hiteltartozásból állt.

Az összes adósság 61,5%-át kitevő, **forintban kibocsátott állampapírok** állománya 1449,8 milliárd forinttal, 15 438,6 milliárd forintra nőtt október végéig. Mindez a piaci államkötvények állománya 853,0 milliárd forintos és a lakossági állampapír-állomány 826,3 milliárd forintos növekedésének, valamint a diszkontkincstárjegyek állománya 227,0 milliárd forintos csökkenésének, továbbá a nem piaci államkötvények állománya 2,5 milliárd forintos törlesztésének a következménye.

A *lakossági állampapírokon* belül a kamatozó kincstárjegyek állománya a vizsgált időszakban 512,1 milliárd forinttal nőtt, az október végi állomány 1601,1 milliárd forint volt. A féléves kincstárjegy állománya 8,2 milliárd forintos növekedés következtében 37,0 milliárd forintra emelkedett október végére. Az 1 és 2 éves *Kincstári Takarékjegyek*, valamint az *1 éves Kincstári Takarékjegy Plusz* együttes állománya összesen 39,0 milliárd forinttal 394,1 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban. A lakossági ügyfelek által vásárolható *Prémium Magyar Államkötvény* és a *Bónusz Magyar Államkötvény* együttes állománya 2015. október végén 261,0 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 1188,8 milliárd forintot tett ki. A Babakötvényből október végéig 5,9 milliárd forint összegben került sor értékesítésre, így állománya elérte a

16,2 milliárd forintot. Október végén a lakossági állampapírok állománya 3237,4 milliárd forintot tett ki, ami 826,3 milliárd forint növekedést jelent 2014. december vége óta.

A *külföldi befektetők állampapír állománya* októberben 59,1 milliárd forinttal csökkent. A hó végi 4009,6 milliárd forintos állampapír-állomány 863,7 milliárd forinttal volt alacsonyabb a 2014. december végi állománynál. A külföldi állomány 1,3%-a, 50,7 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 98,7%-a, 3958,9 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje október végén 5,15 év volt.

A központi költségvetés devizaadóssága október végéig 722,6 milliárd forinttal 8235,3 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság belföldi devizakötvény-kibocsátás következtében 170,3 milliárd forinttal, a MÁV-tól történő devizahitel-átvállalás következtében 1,1 milliárd forinttal nőtt, a devizaadósság törlesztése ugyanakkor 762,6 milliárd forintot tett ki az időszak során. A devizaadósság az árfolyamváltozás következtében 131,4 milliárd forinttal csökkent, és bruttó módon számítva a teljes adósság 32,8%-át tette ki október végén.

A teljes adósság 25,8%-át kitevő **devizakötvények** esetében, figyelembe véve a belföldi Prémium Euró Magyar Államkötvény és a Letelepedési kötvény 170,3 milliárd forint összegű értékesítését, a 390,0 milliárd forint értékű devizakötvény-törlesztést és a 107,3 milliárd forintos árfolyamnyereséget, a devizakötvény-adósság 6466,4 milliárd forintot tett ki október végén, amely a 2014. év végéhez képest 327,1 milliárd forint csökkenést jelent.

A közvetlen külföldi és belföldi devizahitelek – amelyek a nemzetközi szervezetektől, illetve külföldi bankoktól felvett, továbbá az átvállalt hitelek állományából adódnak össze – a teljes adósság 7,0%-át tették ki október végén. A vizsgált időszak alatt a külföldi és belföldi hitelek együttes állománya 1,1 milliárd forint MÁV-tól történő devizahitel-átvállalás, 372,5 milliárd forint törlesztés és 24,0 milliárd forint árfolyamnyereség következtében 395,5 milliárd forinttal csökkent, és 1768,9 milliárd forintot tett ki a hónap végén.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swap műveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swap műveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezett fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az ezen jogcímen elhelyezésre kerülő betét azt mutatja, hogy a nem euróban kibocsátott devizakötvények értéke mennyivel növekedett volna az államadósságon belül az eurókötvényekhez képest, ha nem lett volna átváltva arra. A nem euró devizakötvények és az azokra kötött swapok lejáratakor a swapon elért megtakarítást az állam realizálja, mivel a törlesztés az adósság euró értékének megfelelően alakul. Ezt követően a mark-to-market betétnek a lejárt swapra eső részét az állam visszafizeti a partnernek, annak állománya lecsökken a megtakarítás nagyságával. (A februári dollárkötvény-lejárat hatására 39,7 milliárd forinttal csökkent az MtM állomány.) Az elmúlt években az

egyéb devizák (főként az USD, illetve a CHF) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. 2015 első tíz hónapjában az egyéb kötelezettségek állománya 434,6 milliárd forinttal nőtt, és október végén 745,8 milliárd forintot tett ki.

B. Kamatok, hozamok alakulása

B/1. Elsődleges piac

A *diszkontkincstárjegyek októberi aukcióin* a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,5-ről 1,3-re csökkent. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 3,8-ről 3,0-re mérséklődött.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó októberi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 33 bázisponttal emelkedett, és 0,72%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó októberi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,68% lett, amely 21 bázisponttal magasabb a szeptemberi értéknél.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 1,79%-ot ért el az utolsó októberi aukción, ami 4 bázisponttal haladja meg az utolsó szeptemberi aukción kialakult átlaghozamot. Az *5 éves kötvény* utolsó októberi aukcióján az átlaghozam 2,39%-ot ért el, ami 15 bázisponttal alacsonyabb az utolsó szeptemberi aukción kialakulthoz képest, a *10 éves kötvény* utolsó októberi aukcióján kialakult 3,29%-os átlaghozama 28 bázisponttal maradt el az utolsó szeptemberi aukción kialakult átlaghozamtól.

B/2. Másodlagos piac

A másodlagos piacon az időszak egészét tekintve a 3, 6 és 12 hónapos, valamint a 3 éves lejáraton 28-35 bázisponttal, az 5, 10 és 15 éves lejáraton 4-11 bázisponttal emelkedett a referenciahozam. A jegybank Monetáris Tanácsa októberben az 1,35%-os szinten tartotta a jegybanki alapkamatot.

Az éven belüli hozamoknál a 3 hónapos hozam 35 bázisponttal 0,74%-ra, a 6 hónapos hozam 28 bázisponttal 0,66%-ra, a 12 hónapos hozam 31 bázisponttal 0,74%-ra nőtt. Az éven túli hozamoknál a 3 éves hozam 28 bázisponttal 1,83%-ra, az 5 éves hozam 11 bázisponttal 2,44%-ra, a 10 éves hozam 7 bázisponttal 3,35%-ra, a 15 éves hozam 4 bázisponttal 3,80%-ra emelkedett.

